

BÖLÜM 12

SINIF İÇİ ÖĞRENMELEİN DEĞERLENDİRİLMESİ

DOI: 10.37609/akya.3797.c476

Nagihan BOZTUNÇ ÖZTÜRK¹

Ali öğretmen, derste anlattığı kalanlı bölme işlemi konusuna ilişkin hazırlamış olduğu beş sorudan oluşan sınav kağıdını, ders sonunda öğrencileri ile paylaşır ve verilen sürede öğrencilerin soruları cevaplamalarını ister. Öğrencilerin cevaplarına hızlıca göz atan Ali öğretmen, sınıfın büyük bir çoğunluğunun kalanlı bölme işleminin aynı işlem basamağında hata yaptığını fark eder. Buna rağmen, öğrencilerin bölme işleminin hangi kısmında, neden hata yaptığını öğrencilerle paylaşmadan, bölme işleminin farklı bir konusuna geçiş yapar.

Bu örnekte, Ali öğretmenin sınav yapma amacı nedir? Yaptığı sınavdan elde ettiği sonuçları doğru bir şekilde kullanabilmiş midir? Eğer sınav sonuçlarını doğru bir şekilde kullanamadıysa, sürecin iyileştirilmesi için ne yapabilir?

Sınıf içi öğrenmelerin değerlendirilmesini anlamlı hale getirebilmek için öncelikle eğitimde ölçme ve değerlendirmenin nasıl tanımlandığını ve ölçme ve değerlendirmeye neden ihtiyaç duyulduğunu bilmemiz gerekir. Ölçme ve değerlendirme kavramları kimi zaman birbiri yerine kullanılsa da temelde birbirinden farklı ve birbirlerini tamamlayan süreçleri belirtir. Baykul (2000) ölçmeyi en genel anlamıyla bir özelliğin ya da niteliğin gözlenip sonuçları sayı veya sembole ifade edilmesi olarak tanımlar. Bu süreçte ölçmeye konu olan özelliğe uygun ölçme araçlarını kullanmak gerekir. Ölçülen özellik değiştikçe kullanılan ölçme aracı da farklılaşır. Hatta aynı özelliğin farklı boyutlarının ölçerken farklı ölçme

¹ Doç. Dr., Hacettepe Üniversitesi, nagihanboztunc@hacettepe.edu.tr,
ORCID iD: 0000-0002-2777-5311

caklardır.

- » Ölçme ve değerlendirme sürecinde; Kahoot, Padlet, Google Forms gibi teknolojik araçlardan yararlanabilirsiniz. Portfolyo çalışmalarınızı elektronik ortamda hazırlayarak e-portfolyo'nun sağladığı; depolama, saklama, kolay ulaşılabilirlik gibi avantajlarından faydalanabilirsiniz.
- » Değerlendirme sürecinde öğrencinin hem öz hem de akran değerlendirme yaparak aktif olarak rol almasını sağlayınız. Bu sayede öğrenciler yaşam boyu öğrenen bireyler olmak için önemli adımlar atarken, kendilerini ve çevrelerini daha iyi gözlemleme fırsatına sahip olacaklardır.
- » Değerlendirme sürecinde elde ettiğiniz verileri, öğrenme sürecinin tekrar düzenlenmesi için kullanarak, öğrencilere etkili ve zamanında geri bildirim vermeyi atlamayınız. Özellikle düşük yaş gruplarındaki öğrencilerin çalışmalarına verilen puanlar, onlar için çok bir anlam ifade etmezken, gelişimlerini destekleyici ve açıklayıcı geri bildirimler öğrencilerin öğrenme süreçlerine anlamlı katkı sağlayacaktır.
- » Sınıf içi öğrenmelerin değerlendirilmesi bu kitapta bir bölüm olarak ele alındığından, kapsamdaki konu başlıkları özet bir şekilde ele alınmıştır. Detaylı bir edinmek isteyen okuyucular Kaynaklarda yer alan kitaplara ya da makalelere başvurabilirler.

KAYNAKLAR

- Akbay, L. (2019). Doğru – yanlış testler. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (Ed. Çetin, B.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Akbaş, D. ve Çorbacı, E.C. (2023). Öğrenciyi çok yönlü tanımaya dönük ölçme araçları ile sınıf içi değerlendirme. Editör Tabak, H. ve Özdemir, V. Sınıf İçi Öğrenmeleri Ölçme ve Değerlendirme. PegemAkademi
- American Educational Research Association, American Psychological Association, & National Council on Measurement in Education [AERA, APA ve NCME] (2014). *Standards for educational and psychological testing*. American Educational Research Association.
- Arter, J. A. ve Spandel, V. (1992). Using portfolios of student work in instruction and assessment. *Educational Measurement: Issues and Practice*, 11(1), 36–44. <https://www.scribd.com/document/325882872/>
- Atılğan, H. (2009). Doğru – yanlış testleri. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (Ed. Atılğan, H.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Atılmış, E. H. (2019). Çoktan seçmeli testler. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (Ed. Çetin, B.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Bahar, M., Nartgün, Z., Durmuş, S. ve Bıçak, B. (2015). Ölçme ve Değerlendirme El Kitabı (Geleceksel-Tamamlayıcı). Pegem Akademi Yayıncılık. 9789944919227
- Başol, G. (2019). Ölçme ve Değerlendirme. Pegem Akademi Yayıncılık. 9786053645887
- Başokçu, T. O. (2023). Ölçme Süreci ve Sonuçlarının Nitelikleri: Ölçme Hatası, Güvenirlik, Geçer-

- lik ve Kullanışlılık. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (Ed. Doğan, N.) Ankara: PegemAkademi
- Baykul, Y. (2000). Eğitimde ve Psikolojide Ölçme. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Black, P. ve Wiliam, D. (1998). Inside the Black Box: Raising Standards through Classroom Assessment. *Phi Delta Kappan*, 80, 1-13.
- Boud, D. & Falchikov, N. (2006) Aligning assessment with long-term learning. *Assessment and Evaluation in Higher Education*, 31(4), 399-413.
- Centre for Educational Research and Innovation [CERI]. (2008). *Assessment for learning: Formative assessment*. OECD. https://www.utoledo.edu/aapr/assessment/pdfs/15_April-1_Formative%20Assessment.pdf
- Ceyhan, G. ve Elkonca, F. (2023). Geleneksel yaklaşımlara dayalı ölçme araçları ile sınıf içi değerlendirme. Editör Tabak, H. ve Özdemir, V. Sınıf İçi Öğrenmeleri Ölçme ve Değerlendirme. PegemAkademi
- Cuningham, G. K. (2005). *Assessment in the Classroom: Constructing and Interpreting Texts*. Falmer Press.
- Çetin, B. (2019). Sözlü Sınavlar. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (Ed. Çetin, B.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Doğan, N. (2023a). Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri I: Yanıtı Seçmeyi Gerektiren Ölçme Araçları.
- Doğan, N. (2023b). Geleneksel Ölçme ve Değerlendirme Teknikleri I: Yanıtı Yapılandırmayı Gerektiren Ölçme Araçları.
- Göçer, A., Arslan, S. ve Çaylı, C. (2017). Türkçe eğitiminde öğrenci gelişim durumunun belirlenmesinde süreç temelli tamamlayıcı ölçme ve değerlendirme yöntem ve araçları. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 3(28), 263-292.
- Güler, N. (2025). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme (20. Baskı) Ankara: PegemAkademi.
- Kaptan, F. (1998). Fen öğretiminde kavram haritası yönteminin kullanılması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 14, 95-99.
- Kim, S., Raza, M. ve Seidman, E. (2019). Improving 21st-century teaching skills: The key to effective 21 st-century learners. *Research in Comparative & International Education*. 14(1) 99– 117. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/1745499919829214>
- Kutlu, Ö., Karakaya, İ. ve Doğan, C. D. (2017). Ölçme ve Değerlendirme. Pegem Akademi Yayıncılık. 9786053647003
- Light, D. ve Pierson, E. (2013). A critical component of improving education in less-developed countries: Assessment for learning. *International Journal for Cross-Disciplinary Subjects in Education*, 4(3), 2165–2173. <https://doi.org/10.20533/ijcdse.2042.6364.2013.0182>
- McClure, J. R., Sonak, B. ve Suen, H. K. (1999). Concept map assessment of classroom learning: Reliability, validity, and logistical practicality. *Journal of Research in Science Teaching*, 36(4), 475-492. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1098-2736\(199904\)36:4<475::AID-TEA5>3.0.CO;2-O](https://doi.org/10.1002/(SICI)1098-2736(199904)36:4<475::AID-TEA5>3.0.CO;2-O)
- McMillan, J. M. (2018). Classroom Assessment: Principles and Practice thet Enhance Student Learning and Motivation. (7. Baskı). Pearson.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB]. (2020). *Okul ve sınıf tabanlı değerlendirmeye dayalı öğretmen kapasitesinin güçlendirilmesi: Türkçe dersi öğretmen rehber kitapçığı*. Ölçme, Değerlendirme ve Sınav Hizmetleri Genel Müdürlüğü.
- Mogboh, V. ve Okoye, A. C. (2019). Formative and summative assessment: Trends and practices in basic education. *Journal of Education and Practice*, 10(27), 39–46. <https://doi.org/10.7176/JEP/10-27-06>
- Mopara, R. ve Sanrattana, W. (2023). Developing Teachers to Develop Students' 21st Century Skills. *World Journal of Education*, 13(3), 94 – 104. <https://doi.org/10.5430/wje.v13n3p94>.
- Nitko, A. J. ve Brookhart, S. M. (2014). Educational Assessment of Students. (6. Baskı). Pearson.
- Novak, J. D. ve Cañas, A. J. (2008). *The theory underlying concept maps and how to construct and*

- use them (Technical Report IHMC CmapTools 2006-01 Rev 01-2008). Florida Institute for Human and Machine Cognition. <https://www.researchgate.net/publication/215439441>
- Novak, J. D. ve Musonda, D. (1991). A twelve-year longitudinal study of science concept learning. *American Educational Research Journal*, 28(1), 117-153.
- Özçelik, D. A. (2016). Ölçme ve Değerlendirme. Pegem Akademi Yayıncılık. 9786054282852
- Popham, W. (2019). Classroom Assessment: What Teachers Need to Know (9. Baskı). Pearson.
- Siarova, H., Sternadel, D. ve Mašidlauskaitė, R. (2017). Assessment practices for 21st century learning: review of evidence, NESET II report, Luxembourg: Publications Office of the European Union, 2017. doi: 10.2766/76518.
- Spiller, D. (2012). *Assessment matters: Self-assessment and peer assessment*. Teaching Development Unit, University of Waikato. https://www.waikato.ac.nz/_data/assets/pdf_file/0007/361580/Assessment-Matters-Self-Assessment-and-Peer-Assessment.pdf
- Sundar, K. (2022). Concept mapping: A powerful tool for learning. *American Educator*, 46(1), 40-47. <https://www.aft.org/ae/spring2022/sundar>
- Swirski, H., Baram-R-Tsabari, A. ve T-Yarden, A. (2018). Does interest have an expiration date? An analysis of students' questions are resources for context-based learning. *International Journal of Science Education*, 40(10), 1136-1153. <https://doi.org/10.1080/09500693.2018.1470348>
- Şahin, M. D. (2021). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Şahin, M. G. (2019). Performansa dayalı değerlendirme. *Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme* (Ed. Çetin, B.) Ankara: Anı Yayıncılık.
- Topping, K. (1998). Peer assessment between students in colleges and universities. *Review of Educational Research*, 68(3), 249-276.
- Turgut, F. ve Baykul, Y. (2019). Eğitimde Ölçme ve Değerlendirme. (8. Baskı). PegemAkademi.
- William, D. (2013). Assessment: The bridge between teaching and learning. *Voices from the Middle*, 21(2), 15-20. <https://doi.org/10.58680/vm201324461>
- Yan, Z ve Brown, G.T.L. (2017) A cyclical self-assessment process: towards a model of how students engage in self-assessment, *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 42(8), 1247-1262. <http://dx.doi.org/10.1080/02602938.2016.1260091>
- Yan, Z. ve Carless, D. (2022) Self-assessment is about more than self: the enabling role of feedback literacy. *Assessment & Evaluation in Higher Education*, 47:7, 1116-1128, DOI: 10.1080/02602938.2021.2001431
- Yan, Z., Lao, H., Panadero, E., Fernandez-Castilla, B., Yang, L. ve Yang, M. (2022). Effects of self-assessment and peer-assessment interventions on academic performance: A meta-analysis. *Educational Research Review*, 37(2022), 100484. <https://doi.org/10.1016/j.edu-rev.2022.100484>
- Zwaal, W. ve Otting, H. (2012). The impact of concept mapping on the process of problem-based learning. *Interdisciplinary Journal of Problem-Based Learning*, 6(1), Article 7. <https://doi.org/10.7771/1541-5015.1314>